

Omsorgsplan for Nøvling Skole, DUS og børnehave

- delt sorg er halv sorg

Til AKUT brug

*"Giv sorgen ord.
Den sorg, som ikke taler,
hvisker til det overbebyrdede hjerte
og byder det bryde sammen"*

Adresser for hjælpeorganisationer:

Før skole:	Tværfagligt team: Under socialforvaltningen, forebyggende, familier kan få anonym rådgivning TLF. 99 313 589
Familiegruppe:	Under socialforvaltningen, Åben rådgivning og henvisning til behandling. Tlf. 99 313 131
Sundhedsplejerske:	Åben rådgivning på lokalkontoret. Tlf. 99 313 914
Sundhedsplejelinien:	Amtets rådgivning, åbent fredag-søndag og helligdage. Tlf. 96 351 011.
Skole:	PPR: Både åben rådgivning for elever, forældre og lærere Tlf. 99 316 200
Socialforvaltning:	Åben anonym rådgivning. Tlf. 99 313 131
Sundhedsplejerske:	Åben rådgivning på skolen eller lokalkontoret. Tlf. 99 313 914
Børnelinien:	Amtets Rådgivningsafdeling for børn og unge. Tlf. 96 351 020 mandag-torsdag kl. 13.00-15.30
Børnetelefonen:	Børns vilkår. Tlf. 35 555 555 mandag-fredag kl. 12-21, lørdag-søndag kl. 9-11
Forældretelefonen:	Børns vilkår. Tlf. 35 555 557 mandag-fredag kl. 12-19
Sorggrupper:	Børns vilkår. Tlf. 35 555 559. Tilbud til børn 10-18 år. Gratis
Ungdomscentret:	Anonym rådgivning for unge mellem 14-25 år. Også forældrerådgivning. Tlf. 98 136 144.

Nordjyllands AMT.

Kræftens Bekæmpelse. Tlf. 98 109 211

I håndbogen Samfundshjælperen findes alle slags hjælpemuligheder for borgere i Aalborg . Se www.frivillighuset.dk

Indholdsfortegnelse:

Formål	side 4
Information	side 4
Ved dødsfald blandt eleverne	side 5
Dødsfald eller alvorlig ulykke i forbindelse med skoleaktivitet	side 6
Ved dødsfald blandt personale	side 7
Ved dødsfald i nær relation eller nærmeste familie til elev.....	side 8
Ved skilsmisse, alvorlig sygdom eller lignende	side 8
Opfølgning	side 9
Det fællestab - når klassen mister	side 9
Om ritualer	side 9
Børnehaven.....	side 10
Beredskabsplan i forbindelse med ulykke – skole	side 11
Beredskabsplan i forbindelse med ulykke - DUSog børnehave.....	side 12
Beredskabsplan i forbindelse med ulykke - DUSog børnehave.....	side 12

Redigeret februar 2004

Formål:

Formålet med omsorgsplanen er at vejlede hele skolen og dussens personale, hvis en medarbejder eller elev bliver udsat for sorg eller krise.

Omsorgsplaner er udarbejdet af støttepersoner:

Frank Hytten, lærer	tlf. 98 38 00 46
Sne Vinter, bh.kl.leder	tlf. 98 15 61 62
Bente Holst Christensen, DUS-pædagog	tlf. 98 16 47 05
Helle H. Kristensen, DUS-leder	tlf. 98 11 36 16
Kirsten Juhl Henriksen, BH-pædagog	tlf. 98 31 59 52

Ovenstående personer er samtidig støttepersoner, som kan træde til og være behjælpelig i de forskellige situationer.

Lene Rieger-Kusk, sognepræst tlf. 96 36 66 66
Står gerne til rådighed i enhver situation.

*At trøste kræver ikke et overmenneske
- kun et medmenneske.
Det er ofte nok bare at lytte og være til stede.*

Information:

Information er et vigtigt element i omsorgen. Visheden, om hvad der er fakta i forbindelse med dødsfald, sygdom eller anden krise, forebygger uheldige rygter og handlinger. Information i klasserne giver mulighed for "en slags fællesskab", som kan være en trøst i sorgen, hvor den sørgramte ellers ofte kan føle sig alene.

Som hjælper i omsorgen vil man kunne opleve reaktioner parallelt med dem, der sørger. Det skyldes, at andressorg ofte rører os stærkt og derved berører vores egen sårbarhed. **Derfor er det vigtigt med hjælp til hjælperen. Ingen bør lades alene.** Personalet skal derfor være opmærksom på, at egenomsorg er en nødvendighed for at hjælpe en sørgramt.

Et kram siger tit mere end et ord.

Ved dødsfald blandt eleverne:

- Den, der først får kendskab til dødsfaldet, underretter skolens ledelse, som hurtigst muligt underretter klassens lærere, Dussen og skolens øvrige personale. Klassen, der har mistet en elev, underrettes af klasselæreren eller en anden person med kendskab til eleverne (skolen giver mulighed for vikardækning).
- Skolens øvrige elever underrettes af deres lærere. Vær opmærksom på, at der kan være reaktioner p.g.a. tætte relationer til børn/søskende i andre klasser.
- De berørte elever må have mulighed for at reagere på meddelelsen og tale sammen i fortrolige rammer med klasselæreren og kontaktpædagogen (som skal have mulighed for at få en støtteperson med).
Man taler meget grundigt om, hvad der er sket (rygter manes til jorden). Man snakker med eleverne om den døde. Eleverne får lov til at fortælle alt, både positive og negative oplevelser. Hvis det føles naturligt, kan der bruges materialer fra "Sorgkassen" (fx lys på den tomme plads. Kassen står på kontoret ved Helle).
Afhængigt af situation og klassetrin vurderer klasselæreren, hvor længe man taler sammen om det skete. Ingen elever må overlades til sig selv den pågældende dag.
Kommer meddelelsen om dødsfaldet i skoletiden, hejses flaget på halv stang, når alle er informeret.
- Hvis der ikke har været kontakt til den afdødes familie, kontakter klasselæreren, støttepersonen eller skolen familien og orienterer sig om familiens ønsker med hensyn til besøg i hjemmet mindehøjtidelighed og begravelse.
- Skolens ledelse har ansvar for at forberede og afholde en mindehøjtidelighed for hele skolen, så vidt muligt inden børnene går hjem. Dette sker i samarbejde med klassens lærere.
- Skolens ledelse informerer samme dag klassens forældre skriftligt (forslag i "Sorgkassen").
Klasselæreren sørger for, at eleverne får en lille pjece om sorgreaktioner med hjem (Pjecen ligger i "Sorgkassen").

Der må fortsat gives god tid til samtale i den ramte klasse.

Eleverne forberedes til evt. deltagelse i begravelsen – præsten kan evt. medvirke. Det anbefales (med mindre forældrene har frabedt sig det), at både klasselæreren og andre fra skolen deltager. Skolen flager på begravelsesdagen og sender blomster til begravelsen.

Sker dødsfaldet i en ferie, gennemføres det, der er muligt og relevant af proceduren efter skolestart.

Dødsfald eller alvorlig ulykke i forbindelse med skoleaktivitet:

Ved alvorlig ulykke følger en lærer så vidt muligt med til sygehuset. En kollega kan sendes med som støtte.

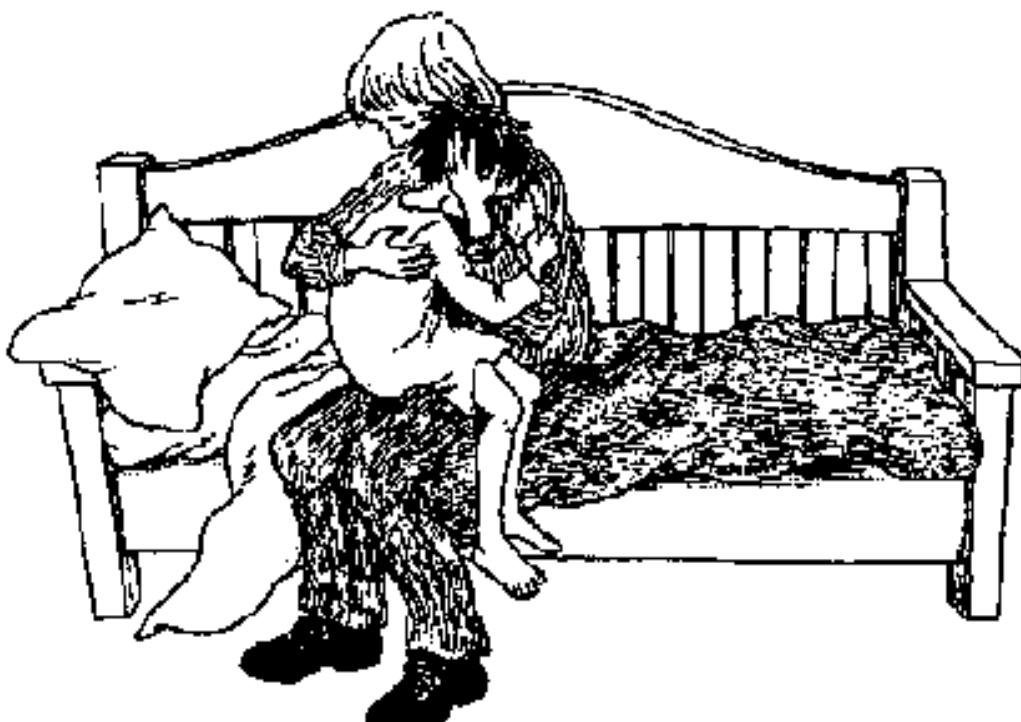
Elevernes forældre kontaktes hurtigst muligt af skolens ledelse/klasselærer.

En klasselærer (og en støtteperson) taler med klassen, som så vidt muligt holdes sammen i timerne efter, indtil de afhentes, eller man er sikker på, at de ikke kommer hjem til et tomt hus.

I øvrigt følges skolens plan for dødsfald blandt elever.

Skolens ledelse er ansvarlig for evt. tilkaldelse af professionel hjælp.

Det er trøsterigt, håbefuldt, at der findes gaver i livet, der er så dyrebare, at det gør ondt at miste dem.

Ved dødsfald blandt personale:

Skolens ledelse underretter **hele personalet** så tidligt som muligt, så man har mulighed for at reagere på meddelelsen.

Inden undervisningen påbegyndes samles personalet af ledelsen til en kort orientering om, hvordan klasserne skal informeres. Der opsættes skriftlig information på den dagsaktuelle opslagstavle.

Ansatte, som rammes af sorgen og ikke formår at gennemføre en almindelig skoledag, fritages for dette.

Alle klasser informeres om det hændte, og det, der er muligt og relevant fra proceduren for dødsfald blandt elever, gennemføres.

Når alle er informeret, hejses flaget på halv stang.

Skolens ledelse informerer de berørte klassers forældre skriftligt.

Samme dag sendes en personlig hilsen til familien fra skolen.

Skolens ledelse har ansvar for forberedelse og afholdelse af en mindehøjtidelighed for hele skolen. Dette sker i samarbejde med de pårørende.

Skolens ledelse informerer personalet om begravelsen.

Personalet bør have mulighed for at deltage i begravelsen.

Der må fortsat gives god tid til samtale i de ramte klasser.

Eleverne forberedes evt. til at deltage i begravelsen (gerne af en præst).

Skolen flager på begravelsesdagen og sender blomster.

Hvis det opleves som "svært" at tale sammen, er det ikke, fordi det er indviklet; det er fordi, der er noget, du søger at tale udenom.

Ved dødsfald i nær relation eller nærmeste familie til elev:

Forældre eller søskende:

Hvis der telefonisk i skole- eller dust-tiden kommer besked om, at en nærtstående person pludselig er død, aftales det, hvem der kommer og henter eleven på skolen/dussen, og hvem der informerer eleven.

Ved dødsfald i fritiden kontakter klasselæreren hjemmet og aftaler, hvordan klassen informeres.

Uanset hvornår dødsfaldet er indtruffet, tager klasselæreren en samtale med den ramte elev alene.

Klasselæreren informerer klassens øvrige lærere/pædagoger hurtigst muligt.

Klasselæreren bør overveje, hvordan den ramte elev skal vende tilbage til klassen, og hvordan de øvrige elever skal forholde sig, når det sker.

Klasselæreren formidler muligheden for, at klassekammeraterne evt. kan være med til begravelsen.

Klasselæreren har kontakt med hjemmet og tager opfølgende samtaler med eleven.

NB! Alle klassens lærere/pædagoger skal være særlig opmærksomme på eleven.

Andre end forældre og søskende:

Klasselæreren må være særlig opmærksom og tale med den ramte elev om tabet og sorgen.

Klasselæreren sørger for, at den øvrige klasse bliver klar over, at eleven har mistet en nærtstående person.

Ved skilsmisse, alvorlig sygdom eller lignende:

Når ovenstående erfarer, orienteres klasselæreren, som er forpligtiget til at orientere klassens øvrige lærere og pædagoger.

Det aftales med hjemmet, hvordan klassen orienteres.

Situationen kan give anledning til, at man arbejder med temaet i klassen sammenholdt med samtaler om, hvordan man kan være en kammerat for den, der står i en vanskelig situation.

Lærere og pædagoger giver i sådanne situationer særlig opmærksomhed til barnet.

Opfølgning:

Den lærer/de lærere og pædagoger, der kender eleven/eleverne bedst, bør være meget opmærksomme i tiden efter det svære tab.

Det personlige tab - når en elev i klassen mister:

- ▶ støt eleven med det samme
- ▶ mød eleven med opmærksomhed og omsorg.
- ▶ vær åben og ærlig – vær opmærksom på elevens følelser, også på dine egne.
- ▶ hjælp eleven til erindringer.
- ▶ inddrag elevens klassekammerater, tal sammen om den svære oplevelse.
- ▶ tag igen kontakt til familien, vær direkte - stil de spørgsmål, du står med, både til eleven og familien.

Det fælles tab – når klassen mister:

- ▶ synliggør virkeligheden, men nænsomt.
- ▶ vær åben, ærlig, omsorgsfuld og vær opmærksom på følelser, også på dine egne.
- ▶ lad eleverne skrive breve og tegne.
- ▶ anvend evt. ritualer for at mindes i fællesskab og udtrykke det, som ikke kan udtrykkes med ord.

Lidelsen har ingen mening – det er præcis derfor, den opleves som lidelse.

Om ritualer:

Ritualer er en måde at arbejde med ulykken på – at fatte den lidt efter lidt.

Skolen har sit ritual fordi:

- ▶ Skolen markerer sig som et ansvarligt fællesskab.
- ▶ Der bliver brug for at informere eleverne.
- ▶ Skolen har en mulighed for at mindske kaos.

Ritualerne giver os en mulighed for at lære eleverne, at når livet er svært, har vi en måde at komme videre på sammen.

Ved at udføre ritualer brydes tabu, og derved bliver det lettere for eleverne at forholde sig til/tale om det skete.

Et godt ritual er en ramme, der giver rum for sorgen, og et indhold, der giver mod til at leve med sorgen.

Børnehaven

Børnehaven følger så vidt muligt skolens omsorgsplan, idet der tages hensyn til børnenes alder. Når der i skolens omsorgsplan omtales klasselærer erstattes det for børnehavens vedkommende med stue-pædagog.

Dus og børnehaven

Beredskabsplan i forbindelse med ulykke (f.eks. et barn bliver påkørt/et barn vælter på cyklen og kommer til skade)

1. Saml de øvrige børn et sikkert sted.
2. Yd førstehjælp og tilkald hjælp (drej 112).
3. Ring til DUS/bh. (98 323221)
 - Dus/bh. sender hurtigst muligt en "hjælper" til ulykkesstedet (hvis der ikke er 2 stk. personale med)
 - Dus/bh. underretter forældrene til den tilskadede barn.
 - Dus/bh. arrangerer evt. hjemtransport af børnene til Dus/bh.
4. Bliv ved børnene! (Tag kun med ambulancen hvis 2 voksne er af sted samtidig).
5. Ved hjemkomst til Dus/bh.:
 - saml børnene – og snak med dem.
 - Søg oplysninger om det tilskadede barns tilstand.
6. Sørg for, at forældrene er underrettet inden børnene bliver hentet (hvis det er muligt, kan forældrene hente børnene i Dussen).
7. Saml evt. elever og forældre om aftenen.

HUSK, når der tages på ekskursioner:

- ▶ Har mobiltelefon med!
- ▶ Har beredskabsplanen med!

Skolen

Beredskabsplan i forbindelse med ulykke (f.eks. en elev bliver påkørt/en elev vælter på cyklen og kommer til skade)

1. Saml de øvrige elever et sikkert sted.
2. Yd førstehjælp og tilkald hjælp (drej 112).
3. Ring til skolen (98 314533)
 - skolen sender hurtigst muligt en "hjælper" til ulykkesstedet (hvis der ikke er 2 lærere med)
 - skolen underretter forældrene til den tilskadede elev.
 - Skolen arrangerer evt. hjemtransport af eleverne til skolen.
4. Bliv ved børnene! (Tag ikke med ambulancen)
5. Ved hjemkørsel til skolen:
 - saml eleverne i et klasseværelse – og snak med dem.
 - Søg oplysninger om den tilskadede elevs tilstand.
6. Sørg for, at forældrene er underrettet inden eleverne kommer hjem (hvis det er muligt, kan forældrene hente eleverne på skolen).
7. Saml evt. elever og forældre om aftenen.

HUSK, når der tages på ekskursioner:

- Har mobiltelefon med!
- Har beredskabsplanen med!